

4 Oppvekst og levekår

- 4.1 Innledning
- 4.2 Barnehage
- 4.3 Ressurscenter for styrket barnehagetilbud
- 4.4 Skole og SFO
- 4.5 Kulturskolen
- 4.6 Johannes læringscenter
- 4.7 PPT
- 4.8 Helsestasjons- og skolehelsetjenesten
- 4.9 Ungdom og fritid
- 4.10 Barneverntjenester
- 4.11 EMbo
- 4.12 Helse- og sosialkontor
- 4.13 Alders- og sykehjem
- 4.14 Hjemmebaserte tjenester
- 4.15 Stavanger hjemmehjelp
- 4.16 Helsehuset
- 4.17 Fysio- og ergoterapitjenesten
- 4.18 Tekniske hjemmetjenester
- 4.19 Rehabiliteringsseksjonen
- 4.20 Dagsenter og avlastning
- 4.21 Nav-kontorene
- 4.22 Arbeidstreningssesksjonen
- 4.23 Flyktningsseksjonen
- 4.24 Krisesenteret
- 4.25 Stavanger legevakt

Tidlig innsats, forebygging og folkehelse har vært sentrale felles satsingsområder innen Oppvekst og levekår i 2014. Det er både opprettet nye brukerrettede tjenester, og flere prosjekter og kompetanseutviklingstiltak i fagavdelingene er startet opp og videreført. Stavanger ble også kåret til årets kulturskolekommune og årets norskopplæringskommune.

4.1 Innledning

Barnehage

Alle barn med rett til plass fikk tilbud om barnehageplass i hovedopptaket i 2014, og i så stor grad som mulig fått tilbud ut fra ønsket plassering. Noen bydeler har underdekning og andre overdekning av barnehageplasser. Det har derfor ikke vært mulig å etterkomme alle ønsker.

Andelen pedagogiske ledere med dispensasjon fra utdanningskravet gikk noe ned fra 2013 til 2014. Hovedsakelig er dispensasjonene gitt til vikarer for ansatte i faste stillinger.

Evaluering av organiseringen innenfor barnehageområdet ble slutført i 2014 og medførte en styrking av ledelsesressursene på fagsjefnivå og virksomhetsnivå.

For å sikre et likeverdig tilbud for alle barn fortsatte satsingen på kvalitetsutviklingen i barnehagene. Kompetanse- og utviklingstiltak overfor alle grupper ansatte ble prioritert.

Antall barn med store og sammensatte vansker og behov for rettighetsbaserte tjenester økte i 2014. For å møte behovet for hjelp innenfor de økonomiske rammene ble det startet opp et endringsarbeid rundt organiseringen av den spesialpedagogiske hjelpen.

Skole

Kompetanseutvikling for lærere og skoleledere ble høyt prioritert også i 2014. Gjennom kurs og videreutdanning for lærere, veiledning av lærerstudenter og nyutdannede lærere samt rektorskole og skolelederutdanning, arbeides det målrettet for å sikre høy kvalitet på undervisningen og god rekruttering til lærer- og skolelederjobber i framtiden.

Det arbeides kontinuerlig for å sikre elevene et godt skolemiljø. Kunnskap om faktorer som bidrar til å fremme utviklingen av gode læringsmiljø ble presentert på samlinger og kurs for lærere og skoleledere. Videre ble det arbeidet med å styrke den forvaltningsmessige håndteringen av saker om elevenes skolemiljø. Det er viktig at elever og foreldre opplever seg godt ivaretatt av skolen i vanskelige situasjoner, og at skolene er i stand til å håndtere slike saker på en ryddig og profesjonell måte.

Kommunen har fått viktige priser for det arbeidet som gjøres både i Kulturskolen og på Johannes læringscenter. Stavanger ble i 2014 kåret til årets [kulturskolekommune](http://www.kulturskoleradet.no/nyheter/stavanger-arets-kulturskolekommune-2014/) (<http://www.kulturskoleradet.no/nyheter/stavanger-arets-kulturskolekommune-2014/>) og til årets [norskopplæringskommune](http://www.stavanger.kommune.no/no/Arkiv-aktuelt/Norskopplaringspris-til-Stavanger-kommune/) (<http://www.stavanger.kommune.no/no/Arkiv-aktuelt/Norskopplaringspris-til-Stavanger-kommune/>) i region Vest.

Barn og unge

[Rett hjelp tidlig](http://www.stavanger.kommune.no/no/Tilbud-tjenester-og-skjema/Barn-og-familie/barnehage/Barn-med-spesielle-behov/Tidlig-innsats-i-barnehagen/) (<http://www.stavanger.kommune.no/no/Tilbud-tjenester-og-skjema/Barn-og-familie/barnehage/Barn-med-spesielle-behov/Tidlig-innsats-i-barnehagen/>) var en fast ordning for første gang i 2014. Barn i 16 barnehager ble i løpet av året observert av et tverrfaglig observasjonskorps fra helsestasjonstjenesten, PPT, fysio- og

ergoterapitjenesten og barnevernet. Innen fem år skal alle barnehagene i Stavanger blitt observert av observasjonskorpset og fått en innføring i arbeidsmetoden. Hensikten er å se barns hjelpebehov tidligst mulig.

Barn og unges medvirkning i egen sak og i utvikling av barneverntjenesten generelt ble videreutviklet i 2014 gjennom prosjektet *Mitt liv* og gjennom systematisk arbeid i den enkelte sak.

Ett av tiltakene i Strategiplan for folkehelse (<http://www.stavanger.kommune.no/Documents/Planer%20og%20strategier/Folkehelseplan.pdf>) er å følge opp barn som lever i familier med lav inntekt. I 2014 ble det fireårige prosjektet *Eg vil lære!* satt i gang som en del av dette tiltaket. Hensikten er å sikre at barn i familier med lav inntekt og fosterbarn i første og andre klasse, får utvikle ferdigheter i tråd med sitt evnenivå.

Levekår

Avdeling for hverdagsrehabilitering ble etablert og har oppnådd gode resultater i 2014. De fleste av de 190 personene som har mottatt hverdagsrehabilitering i 2014 klarer seg etterpå helt uten, eller med langt mindre, kommunale tjenester.

Helsehuset Stavanger ble åpnet i 2014 med frisklivssentral, sykepleieklinikk, psykologtjeneste, prosjektledelsen for Leve HELE Livet (<http://stavanger.kommune.no/levehelivet>) og Utviklingscenter for hjemmetjenesten og sykehjem. Helsehuset er Stavanger kommunes verksted for utprøving av innovative løsninger innen helse og omsorg.

Prosjekt *Informasjonsdag til 75-åringer* ble prøvd ut i Hillevåg bydel i mai 2014, som alternativ til senket aldersgrense for forebyggende hjemmebesøk fra 80 til 75 år. Innbyggere som ikke ønsket det, eller som ikke kunne delta på informasjonsdagen, fikk tilbud om ordinært forebyggende hjemmebesøk. Resultat fra dette prøveprosjektet viste at det var liten interesse for forebyggende hjemmebesøk (19 %).

Kommunalstyret for levekår vedtok innføring av årlig informasjonsdag for 75-åringer og videreføring forebyggende hjemmebesøk for 80-åringer.

Strategi for implementering av velferdsteknologi (2014-2017) (<http://www.stavanger.kommune.no/no/Tilbud-tjenester-og-skjema/Helse/Helsehuset-Stavanger/Velferdsteknologi/Strategi-for-implementering/>) er førende for kommunens arbeid innen velferdsteknologi-området. Hovedmålet er at velferdsteknologi skal bli en del av tjenestetilbudet. Det pågår stor prosjektaktivitet for å få erfaringer med bruk av aktuell teknologi.

Arbeidet med Boligsosialt velferdsprogram går framover. *Fra midlertidig til varig bolig og fra kommunal bolig til privat eid eller leid bolig* er en viktig satsing. En boligsosial foranalyse ble gjennomført og danner utgangspunkt for det videre arbeidet. Bruken av midlertidig bolig har gått betydelig ned i 2014, og ventelisten for kommunal bolig for vanskeligstilte er blitt kortere. Barnefamilier er særlig blitt prioritert. Arbeidet med etablering av Bomiljøtiltak på Midjord startet opp i 2014.

Regelverk for Startlån-ordningen ble justert som følge av forskriftsendring. Ordningen rettes i større grad mot varig vanskeligstilte husstander. I Stavanger fikk 355 husstander startlån til kjøp av egen bolig, 37 av disse var kommunale leietakere.

Søra Bråde bofelleskap med til sammen 16 plasser for psykisk utviklingshemmede ble ferdigstilt og tatt i bruk i 2014. Til tross for utbyggingen de siste årene, er antallet på ventelister for bofelleskap til målgruppen fremdeles stigende.

Samfunnsmedisin

Det jobbes kontinuerlig med å sikre at Stavanger kommune har et tilstrekkelig antall fastleger og god kvalitet på tjenestene. Kvalitetsutvalget har i 2014 etablert seg som et viktig organ for kvalitetsutvikling i

legetjenesten.

Høsten 2014 inngikk Stavanger kommune vertskommunesamarbeid med Sola og Randaberg kommuner om Øyeblikkelig hjelp-tilbudet. Kapasitetsutnyttelsen er stabil. Statistikk fra 2014 viser et gjennomsnittsbelegg på mellom 60 og 70 %.

Sykehjemslegevakten har en viktig rolle med hensyn til kvalitet i tjenesten og for å hindre unødvendige innleggelse i sykehus. Det har vært god rekruttering av leger til ordningen. Vaktavtalen ble reforhandlet i november 2014.

I 2014 ble det også ansatt en geriater (lege med spesialisering i sykdom hos eldre mennesker) i 40 % stilling som eldreomsorgsoverlege som skal bidra til å sikre kvaliteten i sykehjemslegetjenesten.

Strategiplan for folkehelsearbeidet 2013-2029 ble vedtatt av Stavanger bystyre i januar 2014. Strategiplanen er kommunens styringsverktøy i folkehelsearbeidet. Planen er konkretisert i en egen handlingsplan som blir fulgt opp innenfor kommunens ulike tjenesteområder.

Folkehelsearbeidet har fått en sentral rolle i forslaget til ny kommuneplan for perioden 2014-2029. På denne måten er folkehelseperspektivet forankret på tvers av organisasjonen i tråd med folkehelseloven.

En ny folkehelserådgiver er ansatt for å styrke koordineringen av kommunens folkehelsearbeid.

I 2014 la kommunen frem den sjette levekårsundersøkelsen. På bakgrunn av resultatene i undersøkelsen er et levekårsløft på nordøstre del av Storhaug igangsatt. Stavanger bystyre vedtok innhold, organisering, finansiering og fremdrift for prosjektet i november 2014.

4.2 Barnehage

Området omfatter ordinært barnehagetilbud, styrket barnehagetilbud for barn med særskilte behov, spesielt tilrettelagte avdelinger for barn med store funksjonshemninger, innføringsbarnehage for barn av nyankomne flyktninger, familiegrupper for foreldre som har behov for veiledning og åpne barnehager.

Barnehagedekningen

Alle barn med rett til plass fikk tilbud om barnehageplass i hovedopptaket i 2014. Antall barnehageplasser var redusert før opptaket fordi tallet på nye søkere har gått ned. 262 av plassene ble tildelt barn uten rett til barnehageplass – hovedsakelig til barn med prioritet og barn i private barnehager. Det er utfordrende å dimensjonere antall barnehageplasser etter behovet. Størrelsen på barnehageopptaket påvirkes av flere usikre faktorer, som hvor mange foreldre som velger å ha barnet hjemme, flyttemønsteret til småbarnsfamilier og hvor mange som velger privat barnehage i andre kommuner.

Stavanger kommune har som mål at så mange som mulig skal få barnehageplass i egen bydel. I 2014 var det overdekning av barnehageplasser i Hinna og Hillevåg bydeler og underdekning i Storhaug, Eiganes og Våland og Tasta bydeler. Alle barn med rett til plass har i så stor grad som mulig fått tilbud ut fra ønsket plassering.

I 2014 ble det gjort enkelte endringer i opptakskriteriene for de kommunale barnehagene. Formålet er å legge til rette for å gi søsken plass i samme barnehage og å gi de eldste barna prioritet. Videre er det gitt en åpning for å tildele barn uten rett en plass, i tråd med vedtatt dimensjonering og økonomiske rammer.

Evalueringsrapporten innenfor barnehageområdet ble sluttført i 2014 og medførte en styrking av ledelsesressursene på fagsjefnivå og virksomhetsnivå. Som følge av reduksjon i de økonomiske rammene i

løpet av 2014, ble nivået på styrkingen redusert.

Stavangerbarnehagen har en felles kvalitetsplattform for personalets pedagogiske kompetanse som består av språkkompetanse, relasjonskompetanse, interkulturell kompetanse og tidlig innsats-kompetanse. I 2014 ble grunnkurs i relasjonskompetanse og i implementeringskompetanse gjennomført.

Fire kommunale barnehager har deltatt i Comenius-prosjektet. Prosjektet har som mål å styrke samarbeidet mellom foreldre med flerkulturell bakgrunn og barnehagen, og bidra til forskning og kunnskapsbasert praksis.

De ansatte som har ICDP-sertifikat (International Child Development Program) har fått tilbud om oppfriskningskurs i metoden.

Andelen pedagogiske ledere med dispensasjon fra utdanningskravet gikk noe ned fra 2013 til 2014. De fleste dispensasjonene er gitt til vikarer i faste stillinger. Årsakene til nedgangen er både at antall plasser ble redusert i 2014 og god rekruttering.

Barn med behov for særskilt hjelp og tilrettelegging, jf. § 5-7 i opplæringsloven og § 13 i barnehageloven fikk ekstra hjelp som anbefalt fra sakkyndig instans. Dette gjelder både hjelp som ressurscenteret gir, logopedtimer som PPT gir og tilbudet ved tilrettelagte avdelinger (STA). I 2014 fikk 325 barn i kommunen slik hjelp, mot 283 i 2013.

For å dekke behovet for økt spesialpedagogisk hjelp innenfor tilgjengelig økonomiske rammer, brukes en del av ressursene på hjelpe- og veiledningstiltak for å sette barnehageansatte i stand til selv å takle utfordringene. I 2014 ble en evaluering av Språktiltaket gjennomført og noen innholdsmessige og organisatoriske justeringer gjort.

Familiegruppa ved Kvaleberg/Vannassen barnehager startet opp med tilbud om systematisk familieveiledning til foreldre i åpne barnehager.

Økonomi

Regnskapsresultatet viser et merforbruk på kr 13,9 mill. av en budsjetttramme på kr 1,07 mrd. i 2014. Dette utgjør en forbruksprosent på 101,3.

Høsten 2014 gjennomgikk kommunale barnehager en neddimensjonering av barnegruppen fra 19 til 18 barn per gruppe for å imøtekomme barnehagelovens krav til bemanning. Før tiltaket var det 10,53 % assistent/fagarbeider per treårsenhet, nå er det 11,11 %. Økningen ble delvis finansiert av økte rammer i Handlings- og økonomiplanen, og delvis ved å regulere ned kommunens overkapasitet sett i forhold til barn med rett til barnehageplass. Sistnevnte gjorde at det ikke lenger var plass til barn født etter 31. august – året før – i kommunale barnehager.

På forhånd var det regnet med at andelen barn i ikke-kommunale barnehager ville stige noe som en effekt av dette tiltaket. Denne effekten ble en del større enn beregnet. I tillegg tok ikke-kommunale barnehager færre barn fra andre kommuner inn, samtidig som andelen Stavangerbarn med barnehageplass i andre kommuner ble større. Med bakgrunn i dette fikk ikke kommunen en like stor besparende effekt som beregnet på neddimensjoneringen.

Totalt er merforbruket på aktivitet i ikke-kommunale barnehager kr 23 mill., som skyldes et høyere aktivitetsnivå enn forventet i 2014. Ikke-kommunale barnehager har anledning til å ta opp barn uten rett til barnehageplass ifølge barnehageloven, samtidig som kommunen er forpliktet til å finansiere denne aktiviteten. Effekten av dette var et tilskudd som var kr 9,5 mill. høyere enn forventet. I tillegg utgjorde kostnadene til Stavangerbarn med barnehageplass i ikke-kommunale barnehager i andre kommuner kr 7

mill., samt kr 1,9 mill. for økte refusjoner på moderasjonsordninger i ikke-kommunale barnehager.

I avregningen for 2014 måtte kommunen i tillegg utbetale kr 4,6 mill. høyere enn forventet reguleringspremie til ikke-kommunale barnehager.

Kommunale barnehager hadde samlet i 2014 et mindreforbruk på kr 2,2 mill. Da er merinntekter på foreldrebetaling, kr 0,9 mill., og feriepenger og pensjon på refusjoner, kr 2,5 mill. regnet med.

På sentrale konti var det et mindreforbruk på kr 6,9 mill., som i hovedsak skyldes utsettelse av kompetansetiltak og tiltak rettet mot språklige minoriteter.

4.3 Ressurssenter for styrket barnehagetilbud

Ressurssenteret gir spesialpedagogisk hjelp og andre former for oppfølging til barn i barnehagealder. Personalet består av ca. 150 ansatte som representerer et sterkt fagmiljø. I 2014 fikk 252 barn spesialpedagogisk hjelp, en økning på ca. 50 barn fra 2013. Økningen skyldes blant annet at flere barn oppdages tidlig gjennom prosjektet Rett hjelp tidlig.

Ressurssenteret fikk i 2014 utvidet ansvar for saksbehandling og vedtak om spesialpedagogisk hjelp. Vedtaksmyndigheten i disse sakene er fra 2015 delegert til Ressurssenteret når det gjelder barn i både kommunale og private barnehager.

Flerkulturell pedagogikk og barn med atferdsvansker er fortsatt to prioriterte områder for kompetanseutvikling.

Fra høsten 2014 er det startet opp et arbeid med å utvikle flere måter å organisere noe av den spesialpedagogiske hjelpen på, i form av sosial ferdighetstrening i gruppe. Hensikten med denne endringen er å gi målrettet tilbud for barn som har behov for å få hjelp i utviklingen av sosiale ferdigheter, parallelt med bedre utnytting av ressursene. Det forventes at endringen fører til bedre kvalitet og at ressursene utnyttes mer effektivt.

Økonomi

Regnskapsresultatet viser et mindreforbruk på kr 1,7 mill. av en budsjettramme på kr 60,4 mill. i 2014. Dette utgjør en forbruksprosent på 97,3.

Mindreforbruket skyldes redusert bemanning i virksomheten på grunn av rekrutteringsutfordringer.

4.4 Skole og SFO

Kompetanseutvikling og rekruttering

For å skape en inkluderende skole, der alle barn får muligheter til å lære og utvikle seg ut fra sine forutsetninger, har Stavanger kommune også i 2014 satset på å styrke skolenes evne til å gi elevene tilpasset opplæring. Kompetanseutvikling for lærere og skoleledere har derfor hatt høy prioritet:

- 52 lærere har videreutdannet seg i blant annet lesing, matematikk, naturfag og spesialpedagogikk gjennom den nasjonale ordningen *Kompetanse for kvalitet*.

- Om lag 60 lærere har fulgt kurs der de har fått demonstrert og prøvd ut god, praktisk og konkret matematikkundervisning på barnetrinnet.
- 29 lærere har tatt videreutdanning for å styrke sine kvalifikasjoner i å veilede lærerstudenter i praksis. 12 skoler har i 2014 inngått avtale med universitetet om å være praksisskole for lærerutdanningen.
- 27 lærere og avdelingsledere har startet opp i en ny runde av Stavangers lokale rektorskole.
- Seks skoleledere har startet på den nasjonale rektorskolen.
- Fem skoleledere har påbegynt masterstudium i utdanningsledelse.
- Alle skolene deltok i et etterutdanningsopplegg for å bli bedre på å gi elevene gode og læringsfremmende vurderinger og tilbakemeldinger.
- Nyansatte lærere i starten av sin lærerkarriere fikk særskilt oppfølging gjennom kommunens eget program for veiledning av nyutdannede lærere.

Etter- og videreutdanning for lærere og skoleledere, veiledning av lærerstudenter og nye lærere samt samarbeid med lærerutdanningen, er alle viktige tiltak for å sikre høy kvalitet på undervisningen og god rekruttering til lærer- og skolelederjobber i framtiden.

Tidlig innsats

Tidlig innsats er viktig for å nå målet om en god skole for alle. Tidlig innsats betyr at man skal sette i gang støttetiltak for en elev med én gang det oppstår behov for det, eller når et problem oppstår eller avdekkes. Tidlig innsats er både innsats tidlig i et barns liv, og å gripe inn tidlig når problemer oppstår eller avdekkes.

Det ble utviklet nye prosedyrer for saksgang ved bekymring for en elevs faglige og sosiale utvikling. Prosedyrene skal sikre at eleven får raskt hjelp ved faglige eller sosiale vansker. Skolen skal sette inn hjelpetiltak og få veiledning fra PPT, før det settes i gang et mer tidkrevende arbeid med å utarbeide sakkyndig vurdering.

Et nytt samarbeidsprosjekt kalt *Eg vil lære!* ble startet på fire skoler. Her vil utvalgte elever på 1. og 2. trinn får ekstra faglig oppfølging for komme godt i gang med sin utdanning. Skole, fritidskontakt, PPT, NAV og barnevern jobber sammen med foreldre og foresatte for å støtte best mulig opp om barnas skolegang. Tilsvarende prosjekt i Helsingborg i Sverige har vist svært gode resultater.

Arbeidet med evnerike barn

For å utnytte potensialet til elever med akademisk talent, og sikre at også barn med ekstra gode læreforutsetninger får tilpasset opplæring, har Stavanger satt i gang en egen talentsatsing i grunnskolen. Det er etablert lærende nettverk der lærere som underviser elever med akademisk talent, får økt sin kompetanse i å legge til rette for disse elevene. Det er knyttet kontakter med lokale og internasjonale kompetansemiljøer som bidrar til å heve kunnskapen på dette feltet.

Ungdomstrinn i utvikling

Kunnskapsdepartementets satsing for å utvikle ungdomstrinnet ble videreført. Gjennom denne satsingen skal alle skolene få økt sin kompetanse i å gjøre opplæringen mer praktisk, variert og relevant. I 2014 har fem ungdomsskoler avsluttet perioden med tre semester skolebasert kompetanseutvikling. Utviklingsarbeidet fortsetter på egen skole. Fire nye skoler har startet tilsvarende arbeid.

Det arbeides kontinuerlig med å øke og videreutvikle bruken av informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) i skolen. Alle ungdomsskolene har nå fått etablert trådløse nettverk. Neste skritt i Stavangers IKT-satsing i grunnskolen blir å gi alle ungdomsskoleelever og lærere egne nettbrett.

Sammen med de andre storbyene og Kommunenes Sentralforbund (KS), arbeider Stavanger med å få etablert Norsk Digital Læringsarena for grunnskolen. Skolenes IKT-veiledere fått skoling i pedagogisk bruk av digitale læremidler.

Skole- og læringsmiljø

For å sikre elevene gode og inkluderende læringsmiljø, har det vært arbeidet både med å styrke arbeidet med å forebygge mobbing og å bedre oppfølgingen i saker der elever ikke trives på skolen. I 2014 var det 3,2 % av elevene som oppga at de ble mobbet 2-3 ganger i måneden eller oftere. Dette er en nedgang fra 4 % i 2013.

Skolelederne har fått opplæring i hva som er viktige suksessfaktorer for å utvikle gode læringsmiljø. I tillegg har skolene fått opplæring i hvordan de på en systematisk og god måte skal følge opp saker der det er satt fram klage på skolemiljøet. For å styrke kvaliteten på den forvaltningsmessige delen av arbeidet, er det blitt arrangert kurs for skoleledere og skolemiljøutvalg om saksgang og utforming av enkeltvedtak i slike saker.

Stavangerskolen skal gjennom god grunnskoleopplæring legge til rette for at elevene fullfører videregående opplæring og får innpass i yrkes- og arbeidsliv. Prosjektet *Samarbeid skole og arbeidsliv* har i 2014 utviklet modellene Ja-bedrift og Jobbcoach som skal bidra til å styrke elevenes kjennskap til ulike utdannings- og yrkesvalg. Prosjektet er et samarbeid mellom Stavanger kommune, NHO Rogaland, LO og Rogaland fylkeskommune.

43.000 elever deltok på ulike arrangement i Den kulturelle skolesekken i 2014. Prosjektet «Skolefest i konserthuset» ble et høydepunkt som vakte begeistring.

Skolebygg og arealnormer

Ved skolestart 2014 åpnet nye Kristianslyst skole i moderne lokaler godt tilpasset dagens og fremtidens behov for fleksibilitet og tilpasset og variert opplæring. Åmøy skole ble lagt ned og Stavanger kjøper nå elevplasser på både barne- og ungdomstrinnet i Rennesøy kommune. Tastarustå skole ble gjort om fra kombinert barne- og ungdomsskole til ren ungdomsskole og Teinå skole ble gjort om til barneskole. Fra samme tidspunkt startet omgjøringen av Buøy skole til ren barneskole.

I 2014 ble det utarbeidet og vedtatt nye arealnormer for skolebygg. Arealnormene legger til rette for bruk av tidsmessige løsninger ved rehabilitering og utbygging av nye skoler. Det er også blitt utarbeidet en mulighetsstudie for ny skole i Storhaug bydel, der ulike tomtealternativer er vurdert.

Økonomi skole og SFO

Regnskapsresultatet viser et merforbruk på kr 13,1 mill. av en budsjetttramme på kr 1,33 mrd. i 2014. Dette utgjør en forbruksprosent på 101.

Høsten 2014 ble skolenes budsjetttrammer redusert med kr 12 mill. som følge av svekket kommuneøkonomi. Det var en utfordring for skolene å justere budsjetttrammene midt i året, og ikke alle skolene klarte å realisere innsparingskravet. 18 skoler endte med et resultat under 100 prosent av vedtatt budsjetttramme, mens 25 skoler hadde et forbruk over 100 prosent.

Merforbruket på grunnskoleområdet kan i all hovedsak forklares med at utgifter til spesialundervisning, både i kommunens egne grunnskoler og i private grunnskoler, har økt. Utgiftene til refusjon av opplæringskostnader for Stavanger-barn bosatt i fosterhjem i andre kommuner har også gått opp mer enn forventet. Dette er kostnader kommunen har liten innflytelse over.

4.5 Kulturskolen

Stavanger kommune ble i 2014 kåret til årets kulturskolekommune. Denne prisen tildeles kommuner som gjennom sin kulturskolevirksomhet viser at de prioriterer tilbudet særlig høyt, samtidig som de kan tjene som foregangskommuner overfor andre. Kulturskolen har laget en ny kvalitetsplan som skal sikre at virksomheten også i framtiden holder et høyt kvalitativt nivå.

I tillegg til å drive undervisning, produserer Kulturskolen en rekke forestillinger gjennom året, blant annet for Den kulturelle skolesekken. Kulturskolen produserte 17 ulike forestillinger for Den kulturelle skolesekken i 2014. Forestillingene hadde til sammen 16.500 besøkende grunnskoleelever.

I HØP 2014–2017 lå videreutvikling av Fargespill og videreføring av kulturskoletimen i andre bydeler inne som mål for perioden. Fargespill er ikke prioritert videreført i kommunens budsjett fra 2015. Stortinget har vedtatt å avvikle den nasjonale ordningen med kulturskoletime.

Økonomi

Regnskapsresultatet viser et mindreforbruk på kr 2,9 mill. av en budsjettramme på kr 36,2 mill. i 2014. Dette gir en forbruksprosent på 92 prosent. I tertialrapporten per 30.04 kom varslene om kommunens omstillingsbehov. Dette medførte at Kulturskolen var forsiktig med pengebruken i løpet av hele 2014. Årsaken til mindreforbruket skyldes i all hovedsak at overført mindreforbruk fra 2013 til 2014 stod mer eller mindre ubrukt, samt at ett årsverk ble holdt vakant gjennom hele året. Vedlikeholdsutgiftene til nytt bygg og instrumenter har vært lave i 2014.

4.6 Johannes læringscenter

Stavanger kommune mottok i 2014 prisen som årets norskopplæringskommune (<http://www.stavanger.kommune.no/no/Arkiv-aktuelt/Norskopplæringspris-til-Stavanger-kommune/>) i region Vest. Prisen gis til en kommune som over tid og gjennom målrettet og godt undervisningsopplegg kan vise til gode resultater i norskopplæringen for voksne innvandrere.

I løpet av 2014 har Johannes læringscenter i samarbeid med Flyktningsseksjonen, gjennomgått rutinen for samarbeid om introduksjonsprogrammet for nyankomne innvandrere. Målet er å gjøre programmet enda bedre.

Johannes læringscenter deltok i 2014 aktivt i planleggingen og tilpassingen av nybygg i Haugesundsgata. Alle tilbud innen norskopplæring for voksne og introduksjonsprogram vil flytte til det nye bygget i løpet av våren 2015. Senteret har også bidratt i å planlegge ombygging av de eksisterende lokalene i Haugesundsgata 27. Disse skal brukes av innføringsbarnehagen og innføringskolen både på barne- og ungdomstrinn.

Regnskapsresultatet viser et merforbruk på kr 4,7 mill. av en budsjettramme på kr 110,3 mill. Dette gir en forbruksprosent på 104. Av dette utgjør merutgifter til introduksjonsstøtten kr 1,0 mill.

Persontilskuddet (per capita) fra IMDi er lagt om. Mens tilskuddet tidligere ble utbetalt for personer registrert i Nasjonalt introduksjonsregister (NIR) de fem første årene vedkommende var bosatt, blir tilskuddet nå bare utbetalt de tre første årene. Som følge av dette har antallet personer som utløser persontilskudd (per capita) til kommunen gått ned. Antall deltakere i introduksjonsprogrammet holdt seg samtidig stabilt.

I løpet av 2014 har Johannes læringscenter gjennomført en betydelig omstilling for å tilpasse utgiftene til reduserte statlige inntekter. Blant tiltakene som er gjennomført er nedbemanning, omlegging til større grupper i undervisning og aktiviteter og innføring av ventelister til norskkurs.

4.7 PPT

PPT har i 2014 styrket bemanningen og fått prioritert arbeidet med tidlig innsats og med å redusere ventetid og antall på venteliste. Antall saker på venteliste ble redusert fra 114 i 2013 til 47 i 2014.

Ny saksgang for henvisning til PPT er utarbeidet. Målet er at flere saker henvises PPT for veiledning før vansker får utvikle seg. Erfaring så langt viser at ved å gi veiledning tidlig, kan flere elever bli ivarettatt innen ordinær opplæring.

Flest barn henvises PPT i 3-, 4- og 5-års alderen. For å sikre en god overgang fra barnehage til skole innkaller PPT til overføringsmøter for alle henviste barn. Skolene får da mulighet til å tilrettelegge for en god skolestart. Skolene gir svært gode tilbakemeldinger på ordningen.

Antall ny-henviste saker gikk ned i 2014, spesielt er det nedgang i antall enkeltsaker som henvises for lese- og skrivevansker. PPT driver og koordinerer nettverk for ressurslærere i lesing. Mye tyder på at tiltaket med ressurslærer i lesing har styrket skolene i arbeidet med lese- og skriveopplæring for alle elevene. PPT har ansvar for kommunal veileder i lesing på ungdomstrinnet (ungdomstrinns-satsingen).

Barnehagenes arbeid med språk og begrepslæring skal styrkes gjennom skolering. Videre følger PPT opp skolering og deltakelse i tiltaket Rett hjelp tidlig. Nettverk for ansatte i særskilt tilrettelagte avdelinger har blitt en god arena for kompetanseheving og erfaringsdeling barnehagene i mellom.

Det er inngått samarbeidsavtale med Statped, SUS, PPT og fysio- og ergoterapitjenesten om arbeid med alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK) og om en kursrekke om reguleringsvansker. Kursrekken, som både teoretisk og praktisk rettet, har stor pågang.

Økonomi

Regnskapsresultatet viser et mindreforbruk på kr 2,2 mill. av en budsjetttramme på kr 41,7 mill. i 2014. Dette ga en forbruksprosent på 95 prosent. Mindreforbruket skyldes ubrukte lønnsmidler som følge av naturlig forsinkelse i ansettelsesprosesser.

4.8 Helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten ble i 2014 styrket med 4,5 millioner. Midlene ble brukt til å videreføre barseltilbudet som har vært finansiert av midler til helsefremmende og forebyggende arbeid og videre styrking av skolehelsetjenesten.

Jordmortjenesten

Om lag 81 % av de gravide benyttet den kommunale jordmortjenesten i 2014. Det har vært en jevn økning siden 2010. Etterspørselen toppes i juni og juli. I disse periodene får ikke alle et tilbud. Siste år var det 20 gravide som ikke fikk tilbud fra jordmortjenesten. Fødselsforberedende kurs og barselgrupper til kvinner fra andre kulturer ble videreført. I 2014 ble det arrangert 11 fødselsforberedende kurs med 169 deltakere, og 8 barselgrupper med 103 deltakere. Deltakerne representerte 54 ulike nasjoner.

Helsestasjon

Fødselstallene viste en svak nedgang, fra 1823 fødsler i 2013 til 1747 i 2014. Til sammen 1843 barn har benyttet helsestasjonstilbudet i 2014. Helsestasjonen lykkes i stor grad med å sikre rask kontakt med foreldre og barn etter utreise fra Stavanger Universitetssykehus. 94 % av foreldrene ble kontaktet innen 48 timer og dekningsgraden av hjembesøk har økt fra 66 % til 78 %. Enkelte distrikter har en dekningsgrad på 90 %. Tilbudet om å komme på helsestasjonen uten timeavtale i barseltiden ble opprettholdt. I 2014 ble det registrert 2145 besøk, en økning på 19 % fra året før. Forskning har vist at det å være tilgjengelig og støtte familien i barseltiden bidrar til å styrke mødrenes psykiske helse.

I tillegg fikk alle kvinner tilbud om samtale om egen psykisk helse i forbindelse med barnets 6 ukers kontroll. For de fleste bidrar denne samtalen til å alminneliggjøre svingninger i følelser i forbindelse med fødsel og barseltid. Samtalen har videre avdekket behov for oppfølging for 102 kvinner, der 26 er henvist fastlege, 15 har fått oppfølging fra psykolog og 61 kvinner har fått støttesamtaler hos helsesøster.

Helsestasjonene har videre fått to nye oppgaver i 2014. Det ble innført en ny vaksine, Rotavirus, som tilbys i to doser til alle spebarn. BCG-vaksinasjon av spebarn ble overført fra SUS til helsestasjonene.

Helsestasjonstilbud til gravide og småbarnsforeldre med rusrelaterte problemer har bidratt til at vi i større grad fanger opp familier med hjelpebehov og kan tilby tettere oppfølging. Arbeidet har også styrket samarbeidet med barneverntjenesten og familiegruppen i Kvaleberg barnehage. Tilbudet ble i 2014 styrket med en 50 % stilling som foreldreveileder. Stillingen ble finansiert med prosjektmidler fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir).

Skolehelsetjenesten

Styrkingen av skolehelsetjenesten i barneskolen ble videreført. Resultatet av dette ses både i økning av antall barn som har fått individuell oppfølging, og et økt gruppetilbud i skolene som har fått større stillingsressurser. Av gruppetilbud tilbys særlig 2-adresse grupper og Psykologisk førstehjelp. Skolehelsetjenesten har også registrert økt etterspørsel fra skolene om samarbeid for å styrke klassemiljøet.

Planen var å styrke skolehelsetjenesten med større legestillinger, men det viste seg vanskelig å rekruttere leger. Det er istedenfor ansatt en overlege i halv stilling som får i oppdrag å videreutvikle skolelegerollen.

Familiesenteret

Antall saker i Familiesenteret er stabilt fra tidligere år. Det er imidlertid en endring i kompleksitet og alvorlighetsgrad. Dette krever lengre oppfølging av hver enkelt sak. Det er også et tettere samarbeid med barnevernet der familiesenteret bidrar i foreldreveiledningen.

Psykologtjenesten

Psykologtjenesten har endret arbeidsmåte. Psykologene er i større grad til stede på skolene og på helsestasjonene for å møte brukerne før en eventuell henvisning. Dermed har problemer og rett helsehjelp blitt raskere avklart. Nye rutiner for samhandling med fastlegene er blitt innført.

Familiesenteret og psykologtjenesten har arrangert to *Senk stresset i familien* foreldrekurs. Kurset gir innspill til stressmestring, foreldreteknikker og stressreduksjon. Tilbakemeldingene fra de som har deltatt er svært gode. Dette er en del av et forskningsprosjekt i regi av Regionsenteret for barn og unges psykiske helse (R-bup) og følges opp med ekstern evaluering.

Økonomi

Regnskapsresultatet viser et mindreforbruk på kr 2 mill. av en budsjetttramme på kr 165,6 mill. i 2014.

Dette utgjør en forbruksprosent på 96,9. Dette skyldes de nevnte problemer med å rekruttere leger til skolehelsetjenesten. Videre har HERO mottakssenter blitt nedlagt i 2014. Utgifter tilknyttet arbeid i mottakssenteret bortfalt dermed.

4.9 Ungdom og fritid

Fritid

Det er arbeidet med å gjøre bydelshusene til attraktive og tilgjengelige møtesteder. Følgende tiltak er gjennomført i løpet av året:

- Bydelsdager i bydelene
- Rusfrie helgetilbud for ungdom i bydelene
- Innføring av nytt bookingsystem for utleie og lån av lokaler
- Etablering av ny ungdomsklubb på Kyviksmarka
- Flytting av Bakgården (fritidstilbud til ungdom med psykiske vansker) til nye lokaler på Kyviksmarka
- Fiks Ferigge Ferie (bydekkende sommertilbud for barn og ungdom)
- Iverksetting av tilrettelagt musikkundervisning i regi av Rockcomp i samarbeid med skolene
- Elevrådssamarbeid
- Leksehjelpsgrupper
- Fritidstilbud i skolemidttimer

Metropolis

Metropolis hadde i 2014 over 200 små og store arrangementer. Arrangementene ble gjennomført sammen med ungdom og ble i all hovedsak initiert av ungdomsorganisasjoner og enkeltungdommer. Kafeen, husets hjerte, er rustet opp med ulike spilltilbud. Den er blitt et lavterskeltilbud hvor ungdom kan benytte seg av gratis wi-fi, se på TV, spille biljard eller bare møte andre unge.

Årlige arrangementer som Ungdommens kulturmønstring, Musikkfest, Sommer i parken og Undergrunnfestivalen ble gjennomført. Metropolis har drevet *Hæ?* UngInfo Stavanger tre dager i uka og Småjobbsentralen i skolens sommerferie fram til 1. august. *Kult – kulturaktiviteter i sentrum*, er et annet prosjekt som startet våren 2014 med fokus på fattigdomsproblematikk.

Helsestasjon for ungdom og Helsetjenesten videregående skoler

Tjenesten fikk økte ressurser i 2014, noe som har bidratt til utvidet kontortid for helsesøstre i de videregående skolene. Det er fortsatt store utfordringer knyttet til å ha et likeverdig tilbud til elevene i alle de 16 videregående skolene. Det er opprettet en vakttelefon direkte til helsesøster på dagtid der særlig ungdom tar kontakt, men også foreldre og andre samarbeidspartnere.

For å gjøre tjenestene bedre kjent inviterte helsestasjonen, sammen med Metropolis, alle elever i 10.- klasse i ungdomskolene i Stavanger til Metropolis. Det ble gitt informasjon, undervisning om ungdoms helse og omvisning på Nytorget 1.

Tidlig intervensjon når det gjelder psykisk og seksuell helse har vært viktige satsingsområder.

Uteseksjonen

Uteseksjonen har drevet oppsøkende arbeid på alle ungdomskolene og Johannes læringscenter i Stavanger. I samarbeid med skolene er det gitt informasjon om uteseksjonens tjenester i alle klasser. Uteseksjonen har også informert om tjenestetilbud og tatt opp tema som rusbruk og nettvett på skolenes foreldremøter.

Uteseksjonen har gjennomført, og viderefører, fem ulike prosjekter for å skape gode oppvekstmiljøer for ungdom, med støtte fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. Uteseksjonen har en medarbeider som jobber spesielt med ungdom og anabole steroider, prosjektet *Ungdom og doping*.

I løpet av 2014 ble det gjennomført en *Hurtig Kartlegging og Handling* i Hundvåg bydel. Kartleggingen var rettet mot utprøving av alkohol og andre rusmidler blant ungdom, og foreldreinvolvering.

Ungbo

Det er jobbet med bedre flyt i klientstrømmen i samarbeid med barneverntjenesten, og alle koordinatorene er skolert i samtaleverktøyet MI.

I 2014 ble det arrangert ettervernkonferanse i Stavanger med 170 deltakere. Hovedtemaene på konferansen var motivasjon og relasjon.

K46

K46 har i år, som tidligere år hatt jevn pågang av nye unge og foresatte. Det var 112 nye henvendelser i 2014, mot 83 i 2013. K46 klarer fortsatt å ta hånd om nye henvendelser umiddelbart.

Målgruppa favner nå også 16-åringer. Det er foreløpig få av dem som tar kontakt, men K46 vil bruke ny prosjektstilling til å bygge nettverk og gjøre tilbudet bedre kjent for fastleger, helsesøstre og videregående skoler. Prosjektansatt tiltrådte stillingen i desember 2014.

Tilbudet i 2. etasje, Behandlingsstart, har hatt godt belegg 83% i 2014 (74% i 2013). K46 hadde for første gang åpent gjennom hele sommeren. Gjennomgående var det 5 ungdommer som brukte sommertilbudet.

Frivilligsentralene

Frivilligsentralenes oppgave har vært å videreføre arbeidet med å samordne den uorganiserte frivillige innsatsen som privatpersoner og frivillige organisasjoner i kommunen utfører. Sentralene har samarbeidet med næringslivet og andre aktører i lokalmiljøet og vært en katalysator for folkehelsearbeidet i Stavanger kommune.

Som en del av levekårsløftet i Storhaug er det etablert gratis treningsgrupper for å styrke fysisk balanse hos personer i alderen 65+ i bydelen. Frivillige instruktører, som følges opp av fysioterapitjenesten, driver tilbudet.

Økonomi

Regnskapsresultatet viser et mindreforbruk på kr 1,2 mill. av en budsjetttramme på kr 71,6 mill. i 2014. Dette utgjør en forbruksprosent på 98,3. Dette skyldes i all hovedsak noen vakante stillinger og mindre innleie ved sykefravær.

4.10 Barneverntjenester

Aktivitetsvekst

Det har vært en betydelig aktivitetsvekst i barnevernet i Stavanger i 2014. Dermed fortsetter en tendens som utviklet seg fra 2012 og 2013 etter at situasjonen hadde vært stabil i flere år. En samlet vekst på over 25 % over tre år har presset kapasiteten i tjenesten til det ytterste. Stavanger ligger likevel på nivå med sammenlignbare byer. Veksten i meldinger har vært svak, men stadig flere meldinger har resultert i undersøkelser, og det er gjort en stor innsats for å hente inn etterslep fra fjoråret. Resultatet av dette arbeidet har ført til at antall barn med tiltak økte med nær 10 % i 2014. Sterkest var økningen for barn og unge med tiltak i hjemmet. Samlet mottar nå nær 1000 barn i Stavanger hjelp fra barnevernet, 3 av 4 mottar denne hjelpen i hjemmet.

Fristbrudd

Også i 2014 har barnevernet i Stavanger hatt store utfordringer med å ferdigstille undersøkelsene innen lovens frister. I tett samarbeid med Fylkesmannen som tilsynsmyndighet, er det utarbeidet handlingsplaner for å lukke avvikene. For å hindre ytterligere forverring, ble det for første gang i Stavanger nødvendig å leie inn eksterne konsulenter til å gjennomføre undersøkelser. Tjenesten ble styrket med 2 årsverk av nye øremerkende midler fra Fylkesmannen i 2014.

Organisasjon

En rekke organisatoriske grep ble satt i verk i 2014, som etablering av en inntaksenhet med særskilt kvalifiserte medarbeidere og ny ledelse. Dette sammen med stor innsats for hele tjenesten, og i særlig grad fra Mottaksavdelingen, førte til en vesentlig reduksjon i fristbruddene, som ventes å være under kontroll i løpet av 1. kvartal i 2015.

Internkontroll og faglig standard

Årshjul for kvalitetsrevisjon ble i hovedtrekk fulgt i 2014. Hovedfokus har vært knyttet til handlingsplan for lukking av avvik etter det landsomfattende tilsynet som fylkesmannen hadde i 2013. I tillegg har det vært gjennomført tre temarevisjoner. Deler av revisjonsarbeidet ble siste halvår nedprioritert på grunn av omdisponering av personellressurser.

Medvirkning

Tjenesten har i 2014 hatt stor oppmerksomhet på arbeidet med å sikre barn, unge og foreldre reell medvirkning i egen sak og påvirkning på barnevernets utvikling. Dette har blant annet skjedd gjennom å videreføre det landsomfattende utviklingsprosjektet *Mitt Liv*. Barn og unge som er i barnevernet nå, såkalte barnevernproffer, har i regi av Forandringsfabrikken samarbeidet med barnevernet i Stavanger og 15 andre kommuner i landet, om å utvikle verdier og arbeidsmåter som virker inkluderende og styrker barnas medvirkning. Prosjektet utvides nå til å gjelde 100 kommuner i hele Norge, deriblant de fleste rogalandskommunene.

Økonomi

Regnskapsresultatet for 2014 viser et merforbruk på kr 9,2 mill. av en budsjettramme på kr 202,1 mill. Dette utgjør en forbruksprosent på 104,7. Resultatet fordeler seg med kr 4,2 mill. på administrasjon og 5 mill. på klientutgifter.

Merforbruket på administrasjon skyldes i all hovedsak at det i 2014 var et stort arbeidspress på ansatte i barnevernet med økt saksmengde og pålegg fra Fylkesmannen vedrørende fristovertrødelser. For å avhjelpe denne situasjonen ble det brukt eksterne konsulenter sammen med mye bruk av overtid.

Merforbruket på klientutgifter på kr 5 mill. skyldes en fortsatt økning av utgifter til fosterhjem. Bufetat har i 2014 foretatt innstramninger i refusjonsordningen fra staten. Dette førte til at det ble iverksatt et eget prosjekt, der samtlige kommunale fosterhjemsavtaler ble gjennomgått og revidert. For en del fosterforeldre har dette medførte en reduksjon i fosterhjemsgodtgjøringen.

4.11 EMbo

Bosetting

I 2014 ble 18 nye enslige mindreårige flyktninger bosatt i Stavanger kommune. Den endelige avtalen med Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDI) var at Stavanger kommune skulle øke mottak av enslige mindreårige til 25 personer. På grunn av for få frigjorte plasser i EMbo og mangel på andre tiltak, ble måltallet ikke nådd.

Utviklingstiltak

Det var et mål å erstatte to av husene i EMbo i 2014. I løpet av året ble det klart at det kun var behov for å erstatte ett av husene. Dette vil skje i 2015.

Utvikling av godt ettervern var en prioritert oppgave i 2014. Det er nå opprettet et miljøarbeiderteam på fire miljøarbeidere-/terapeuter som blant annet skal kunne benyttes til både oppfølging i bokollektiv og til ettervern for ungdommer som flytter ut fra avdelingene. I den forbindelse har EMbo Stavanger også overtatt et nytt hus som både skal brukes til bokollektiv og til ettervern.

Tilsyn og kontroll

EMbo Stavanger har i løpet av 2014 hatt to tilsynsbesøk fra fylkesmannen (1 anmeldt, 1 uanmeldt) på alle avdelingene. I tillegg har Bufetat hatt sin årlige kvalitetsrevisjon i 2014. Verken Fylkesmannen eller Bufetat har funnet avvik eller hatt bemerkninger i virksomheten knyttet opp til aktuelt lovverk.

Økonomi

Regnskapsresultatet for 2014 viser et mindreforbruk på kr 1 mill. av en budsjetttramme på kr 54 mill. Dette utgjør en forbruksprosent på 85,4. Det ble i statsbudsjettet 2014 vedtatt at kommunalt drevne institusjoner for enslige mindreårige flykninger skulle endre finansieringen fra 100 prosent statlig finansiering til 80 prosent. Kommunene måtte dermed bidra med finansiering av 20 prosent av driften. Denne delte finansieringsformen har gjort økonomistyringen i 2014 utfordrende. Forsiktighetsprinsippet har dermed rådet gjennom hele året, og har dermed gitt et positivt økonomisk resultat ved utgangen av året.

4.12 Helse- og sosialkontor

Tilpasse tjenestebestillinger til de økonomiske rammene

For å oppnå bedre balanse mellom nivået på bestilte tjenester fra helse- og sosialkontorene og de økonomiske rammene for tjenestene, er det arbeidet med forenkling av finansieringsmodellene og bedre aktivitetsrapportering. Det er vedtatt og innført ny, forenklet modell (ABI – Aktivitetsbaserte inntekter) for sykehjemmene. Tilsvarende forenkling av finansieringsmodellen for bofellesskap for psykisk utviklingshemmede er under arbeid.

Koordinerende enhet for habilitering og rehabilitering

Koordinerende enhet skal bidra til å sikre helhetlig tilbud til pasienter og brukere med behov for sosial, psykososial eller medisinsk habilitering og rehabilitering. Utvikling av helse- og sosialkontorene som koordinerende enhet for habilitering og rehabilitering bygger på forskrift om habilitering, rehabilitering og individuell plan, og på samarbeidsavtalene med helseforetaket om psykisk helse og ruslidelser, habilitering og rehabilitering. Med utgangspunkt i ny veileder for habilitering, rehabilitering og individuell plan, ble det i september arrangert dialogkonferanse som markerte starten på arbeidet med å utvikle kompetanse og rutiner for å gjøre helse- og sosialkontorene tydeligere som koordinerende enhet.

Den tverrfaglige kompetansen ved helse- og sosialkontorene er i perioden styrket med ergoterapeut og fysioterapeut.

Hverdagsrehabilitering

Avdeling for hverdagsrehabilitering ble i 2014 etablert som en bydekkende tjeneste under Madla hjemmebaserte tjenester. Målgruppen for hverdagsrehabilitering er nye brukere over 65 år som henvender seg til helse- og sosialkontoret direkte fra hjemmet eller etter et sykehusopphold. 193 brukere startet og/eller gjennomførte hverdagsrehabilitering i perioden, av disse var 97 brukere over 85 år. Resultatene viser at flertallet klarer seg uten, eller med betydelig mindre, kommunale tjenester 12 måneder etter hverdagsrehabilitering.

Virkemidler rusomsorgen

Prosjekt *Litt for mye – Litt for ofte* er videreført som et bydekkende prosjekt ved Helsehuset Stavanger i 2015. Prosjekt *Miljøterapeut rus* fikk nye statlige tilskuddsmidler, og er forlenget til sommeren 2015 som et forsterket tiltak fra Rehabiliteringsseksjonen.

Virkemidler psykisk helse

Familieveiledningsteam på Lenden skole og ressurscenter ble etablert i 2014. Teamet gir veiledning til familier som har en alvorlig psykisk lidelse. Bakgrunnen for å etablere teamet er et behov for at familier får veiledning i hjemmet der barnet og foreldrene er til stede samtidig. Teamet arbeider i hovedsak med uheldige relasjoner mellom barn og foreldre og skolevegringsproblematikk.

Per november arbeidet teamet med syv familier. Flertallet gjaldt gutter fra alderen 12 år og oppover.

Det boligsosiale arbeidet

Ventelistene til bolig for vanskeligstilte er redusert i løpet av året som følge av systematisk prioritering av barnefamilier og et bedre utleiemarked. Mange barnefamilier som tidligere bodde i midlertidig bolig, bor nå i egen bolig. Antall personer med utviklingshemming som venter på bolig har økt med 3, på tross av flere nye leiligheter i bofellesskap. Ventelisten for bolig til personer med psykiske lidelser har økt med 11 personer (20 %). Antall personer med ruslidelser og psykiske lidelser som venter på bolig, økte fra 4 til 13 i løpet av året.

Rammeavtaler om kjøp av avlastningstjenester og heldøgns bolig tjenester

Det er inngått rammeavtaler med private leverandører om kjøp av avlastningstjenester og om heldøgns omsorgstjenester til brukere med utviklingsforstyrrelser og psykiske lidelser som kommunen ikke har et egnet tjenestetilbud til.

Flere brukere som måtte skifte leverandør som følge av de nye rammeavtalene, nektet å gi samtykke til å få tjenestene fra nye leverandører. Ny midlertidig kommunal avlastningsbolig for disse brukerne er derfor

etablert. Noen avtaler med tidligere leverandør av heldøgns bolig tjenester er midlertidig forlenget i påvente av nytt bofellesskap for beboere med autismelidelser og utviklingsforstyrrelser.

Økonomi

Regnskapsresultatet for 2014 viser et merforbruk på kr 8,8 mill. av en budsjetttramme på kr 1,6 mrd. Dette utgjør en forbruksprosent på 100,5.

Bestillerkontoret ved helse- og sosialkontorene bestiller og betaler for tjenester som utføres hos utfører. Bestillerkontorene vurderer brukerens samlede behov og bestiller tjenester som står i samsvar til dette. Økt tjenestebehov i befolkningen vil medføre økte kostnader ved bestillerkontorene.

Gjennom første halvår 2014 hadde tradisjonelle hjemmebaserte tjenester en markert nedgang i forbruket, noe som medførte at ledige budsjettmidler på kr 8,8 mill. ble omdisponert til Bofellesskap psykisk utviklingshemmede og Bofellesskap eldre, hvor tjenesteproduksjonen økte. I løpet av siste halvår økte aktiviteten ved tradisjonelle hjemmebaserte tjenester betraktelig, og tjenesten fikk ved årets slutt et merforbruk på kr 4,2 mill. eller 1,4 % av budsjetttrammen på kr 305,3 mill. Tjenesten har for 2014 likevel drevet for nær kr 5 mill. mindre enn opprinnelig budsjett, når man tar omfordelingen tidligere i året i betraktning.

Siste tertial i 2014 steg utgiftsnivået på sykehjem utover det forventede, og dette var i stor grad knyttet til spesielt pleietrengende brukere som ble innlagt på sykehjemmene. Det ble ved årets slutt et merforbruk på kr 4,6 mill. eller 0,7 % av sykehjemmenes budsjetttramme på kr 666,9 mill. For 2015 er finansieringsmodellen lagt om, slik at sykehjemmene i større grad får faste rammer å styre etter, og ikke inntekter gradert etter brukernes tjenestebehov i så stor grad som før.

Utgifter til de såkalte «kjøpte tjenester» til særlig ressurskrevende brukere har økt med nærmere kr 20 mill. i løpet av 2014. Det er i løpet av året innført hovedavtale med ny privat leverandør. For brukere som skulle bytte leverandør, fikk man i overgangsfasen utgifter ved to plasser. Noen flytteprosesser ble svært krevende, også økonomisk.

Kartleggingen av brukere med ressurskrevende tjenester tilsier at kommunen vil samlet motta ca kr 145 mill. i 2014 i refusjonsinntekter fra staten og midlene er henført til de virksomhetsområdene der tjenesteproduksjonen er utført.

Helse- og sosialkontorene har et samlet merforbruk på kr 8,8 mill. noe som utgjør 0,5 % av en budsjetttramme på kr 1,6 mrd. Tradisjonelle hjemmebaserte tjenester sitt merforbruk utgjorde kr 4,2 mill. og sykehjemmene sitt merforbruk utgjorde kr 4,6 mill.

4.13 Alders- og sykehjem

Langtidsplasser

Søkingen til langtidsplasser i sykehjem hadde en vekst første halvår i 2014, noe som medførte lenger ventetid for de som sto på ventelisten. I løpet av året har det jevnet seg ut. Gjennomsnittlig tildeles ca. 300 langtidsplasser i sykehjem per år. I 2014 tildelte vi 302 langtidsplasser i sykehjem, av disse ble kun 13 prosent innskrevet direkte fra hjemmet. De fleste ble innskrevet til langtidsplass fra korttidsseng i sykehjem. I løpet av høsten 2014 var det god tilgang på skjermede plasser i sykehjem. Ventetiden for denne gruppen var også i denne perioden kortere enn vanlig. I de tre aldershjemmene ble det tildelt til sammen 26 plasser i 2014. I det ene aldershjemmet er det ikke heis, noe som begrenser hvilke brukere som kan flytte inn. Kun ett av aldershjemmene har bad i tilknytning til rommet. Mangel på eget bad er en av årsakene til at enkelte

takker nei til tilbud om plass.

Korttidsplasser og øyeblikkelig hjelp

I 2014 ble det jobbet målrettet for å gi flere brukere et korttidstilbud i sykehjem med konkrete mål for oppholdet. Fysio- og ergoterapitjenesten er til stede ved faste tidspunkter på de ulike sykehjemmene for å styrke det tverrfaglig arbeidet og gi brukerne mer helhetlige pasientforløp.

Fra 1. september 2014 ble Stavanger kommune vertskommune for kommunale Øyeblikkelig hjelp-tilbud for Randaberg og Sola kommuner med til sammen tre plasser. Tilbudet er lokalisert ved Stokka sykehjem sammen med Stavanger kommunes Øyeblikkelig hjelp-tilbud.

Dagsenterplasser

10 dagsenterplasser ved Sunde sykehjem ble tatt i bruk fra 1. september 2014. Blidensol dagsenter for personer med demenssykdom har hatt ledig kapasitet hele året. Nye brukere tas inn fortløpende.

Ny ABI-modell i sykehjem

I 2014 ble ny og forenklet ABI-modell (aktivitetsbaserte inntekter) politisk vedtatt med virkning fra 1.1.2015. Sykehjemmene får nå et budsjett justert mot antallet beboere. Brukere med svært store behov for hjelp, får tildelt ekstra ressurser som ivaretar deres behov for tjenester.

Økonomi

Regnskapsresultatet viser et merforbruk på kr 7,7 mill. av en budsjettramme på 845 mill. Det gir en forbruksprosent på 100,9.

7 av 10 kommunale sykehjem samt ett kommunalt aldershjem avsluttet regnskapsåret med et totalt merforbruk på kr 19 mill. Årsakene til merforbrukene er en kombinasjon av høye driftskostnader og reduserte budsjettrammer.

Merforbruk hos bestillerkontorene i 2013 førte til at ABI-prisene ble i 2014 nedjustert i tråd med den vedtatte budsjettrammen for sykehjemsområdet. Prisjusteringen innebar reduserte inntekter for sykehjemmene sammenlignet med 2013. Ettersom sykehjemmene ikke har klart å tilpasse driften raskt nok til de nye reduserte inntektene endte regnskapsåret med et betydelig merforbruk.

For å redusere merforbrukene iverksatte virksomhetene en rekke kostnadsreduserende tiltak, som for eksempel redusert bruk av ekstern innleie, overtid samt nedbemanning i løpet av 2014 og som ved full årseffekt i 2015 vil sørge for bedre økonomiske resultater fremover.

4.14 Hjemmebaserte tjenester

Alternative arbeidstidsordninger

På grunn av store rekrutteringsproblemer, spesielt knyttet til helger, ble nye arbeidstidsordninger testet ut. For å stimulere til at ansatte frivillig ønsker å påta seg helgevakter mot kompensasjon, inngikk Stavanger kommune avtale om utvidet helgearbeid for fagutdannet personell for perioden 01.08.2014 til 31.12.2015. Utprøvingen av langvakter i en av virksomhetene i hjemmebaserte tjenester ble ikke videreført på grunn av strengere praktisering for godkjenning fra fagforeningene sentralt.

Sykepleieklinikk og hverdagsrehabilitering

Den bydekkende sykepleieklinikken ble etablert i slutten av 2013. Klinikken har lokaler i Helsehuset Stavanger. Dette er et tilbud til brukere med behov for sykepleiefaglige tjenester som selv klarer å komme til klinikken. På grunn av økende etterspørsel ble åpningstiden utvidet fra tre til fem dager i uken høsten 2014.

Hverdagsrehabilitering ble i løpet av 2014 et bydekkende tilbud. Tjenesten er organisert som en egen avdeling i Madla og Tjensvoll hjemmebaserte tjenester. Erfaringene viser at hverdagsrehabilitering styrker brukerne slik at de i etterkant klarer seg uten eller med mindre hjelp.

Botilbud

Søra Bråde bofellesskap ble ferdigstilt i september. Søra Bråde består av to bofellesskap som er tilrettelagt for personer med utviklingshemming. Hvert av bofellesskapene har åtte boenheter.

15.09.2014 åpnet et nytt aktivitetssenter med 10 plasser for personer med demens. Senteret er etablert i lokaler ved Sunde sykehjem, men driftes av Madla og Tjensvoll hjemmebaserte tjenester.

Høsten 2014 ble brukt til tilrettelegging for å bruke arbeidsuniformer i hjemmesykepleien etter pålegg fra Arbeidstilsynet. Det ble inngått avtale om leie og vask av arbeidstøy, og nødvendige ombygginger og tilpasninger av garderobeforhold ble gjennomført. Fire av seks virksomheter er nå klare til å starte med arbeidstøyordningen.

Økonomi

Regnskapsresultatet, inkludert Stavanger hjemmehjelp, viser et merforbruk på kr 8,5 mill. av en samlet budsjetttramme på kr 742,7 mill. Dette utgjør 101 % av den totale budsjettrammen. Det er tre av totalt seks virksomheter innenfor hjemmebaserte tjenester som har merforbruk, i tillegg til Stavanger hjemmehjelp. Stavanger hjemmehjelp omtales i eget avsnitt.

Virksomhetene isolert hadde i 2014 et samlet merforbruk på kr 4,7 mill., noe som gir en forbruksprosent på 100,6 %. På tross av tilnærmet budsjettbalanse sett under ett, var det store forskjeller både mellom enkelt virksomheter og mellom de ulike tjenestene. Det var samlet sett mindreforbruk både i bofellesskap psykisk helse og bofellesskap psykisk utviklingshemmede, mens det var et merforbruk innen tradisjonell hjemmetjeneste og miljøtjeneste, men også her med store ulikheter mellom virksomhetene.

Hovedårsaken til merforbruket kan først og fremst relateres til enkeltsaker innenfor bofellesskap psykiatri og bofellesskap puh, som har vært særlig kostnadskrevende for virksomhetene, og som med bakgrunn i kommunens vanskelige økonomiske situasjon måtte løses innenfor eksisterende ramme. Parallelt med dette, gjennomgikk flere av virksomhetene omfattende endringer i driften for å tilpasse seg sine budsjettammer. Selv om omstillingene som ble gjort hadde god effekt i 2014, var det ikke tilstrekkelig til å komme i økonomisk balanse ved årets slutt.

Antall mottakere av tradisjonelle hjemmetjenester har økt med 10 % fra 2013 til 2014, og antall oppdrag utført av nattjenesten har økt med 1 797 oppdrag (4 %) i samme periode. Samtidig opplevde hjemmesykepleien fortsatt til dels store utfordringer knyttet til rekruttering, spesielt i helgene. En har løst dette med innleie fra vikarbyrå, som er noe dyrere i drift enn egne, kommunalt ansatte. Selv om nivået fortsatt er høyt, har likevel utgifter til bruk av vikarer fra konsulentbyrå gått ned fra kr 26,4 mill. i 2013, til kr 18,9 mill. i 2014.

4.15 Stavanger hjemmehjelp

Nedgangen i antall søknader om praktisk bistand-rengjøring fortsatte i 2014. Stavanger hjemmehjelp hadde i løpet av 2014 en reduksjon i antall brukere på åtte prosent. Det har derfor vært nødvendig å tilpasse driften i henhold til dette.

Arbeidet med å støtte brukerne i å være aktive deltakere i eget liv fortsatte i 2014. Ansatte i Stavanger hjemmehjelp har fått undervisning i hverdagsrehabilitering med tilhørende gruppearbeid for å øke oppmerksomheten mot det brukerne kan mestre selv.

Økonomi

Regnskapsresultatet viser et merforbruk på kr 1,3 mill. av en budsjetttramme på kr 17,1 mill., noe som utgjør 107 % av budsjetttrammen. Stavanger hjemmehjelp hatt en nedgang i antall mottakere som mottar hjemmehjelp på ca. 20 % i perioden 2010-2014. I tillegg har også mottakere som mottar både hjemmesykepleie og hjemmehjelp gått ned med 9 %.

Stavanger hjemmehjelp er en virksomhet med en stor andel ufaglærte. Og det både er, og har vært, tidkrevende og utfordrende å finne andre arbeidsplasser som følge av overtallighetssituasjonen. Nesten alle kostnader ved driften er lønnsrelatert. Selv om antall ansatte ble redusert, gjorde i tillegg et høyt og ustabil sykefravær, mellom 10 og 20 %, det utfordrende å overholde budsjetttrammene som følge av stort behov for ekstrahjelp.

4.16 Helsehuset

Helsehuset Stavanger ble offisielt åpnet 17. februar 2014, og er Stavanger kommunes verksted for utprøving av innovative løsninger innen helse og omsorg. Helsehuset samler aktiviteter som støtter innbyggerne i å ta vare på egen helse; frisklivssentral, sykepleieklinikk, psykologtjeneste, Leve HELE LIVET og velferdsteknologi. Helsehuset hadde totalt ca. 800 klienter i løpet av 2014. Utviklingscenter for hjemmetjenesten og sykehjem ble i 2014 samlokalisert i Helsehuset.

Frisklivssentralen har i 2014 tilbudt kursene Frisklivstrening, Bra mat, Røykeslutt, Kurs i mestring av Depresjon (KID) og Livsstilskurs for minoritetskvinner, voksne med BMI over 35 og familier med barn som strever med overvekt. Totalt har 433 klienter mottatt tilbud fra Frisklivssentralen. Helsehuset gav Stavanger kommune prosjektmidler til å prøve ut ny kompetanse ved Frisklivssentralen. Midlene ble i 2014 brukt til en stilling som klinisk ernæringsfysiolog og en stilling som alkoholveileder. Frisklivssentralen ble i 2014 utpekt av helsehuset til utviklingscenter for Helseregion Vest.

Sykepleieklinikken er et bydekkende tilbud som gir helsehjelp, råd og veiledning til brukere som har behov for sykepleiefaglige tjenester. Sykepleieklinikken hadde ved oppstarten av prosjektet i januar 2014 åpent tre dager i uken, med to sykepleiere i 30 % stilling. Åpningstiden ble utvidet fra september 2014 til alle hverdager med begge sykepleierne i 50 % stillinger. Sykepleierne har vært ansatt i Hillevåg hjemmebaserte tjenester. Totalt har 67 brukere hatt tilbud i klinikken i løpet av 2014.

Gjennomsnittsalder var 70 år med variasjon 35-90 år. 95 % av tjenestene var sårstell, 5 % injeksjoner.

Den bydekkende psykologtjenesten ble i 2014 flyttet fra Storhaug- og sosialkontor til Helsehuset. To psykologer gir korttidstilbud til voksne med psykiske plager i aldersgruppen 20-40 år. 220 personer (171 kvinner og 49 menn) fikk tilbud i 2014. Tjenesten ble høsten 2014 utvidet med en psykologstilling for

ungdom. Samarbeidsarenaer er etablert med Godalen videregående skole, Nav, Oppfølgingstjenesten, Ungdom og fritid.

4.17 Fysio- og ergoterapitjenesten

I løpet av 2014 fikk 2500 brukere tjenester fra den kommunale fysio- og ergoterapitjenesten. Det er 12 % færre enn i 2013. Det var først og fremst brukertallet utenfor institusjon som ble redusert. Fysioterapitjenesten i institusjon hadde en økning på 8 %, til 453 brukere i 2014. Fysio- og ergoterapitjenestens bemanning ble i 2014 redusert med 9,5 årsverk.

Ventelisten på kommunal fysio- og ergoterapitjeneste omfattet ca. 200 personer ved årsslutt. Dette er en økning på nærmere 40 % sammenlignet med 2013.

Private fysioterapeuter med kommunal avtale økte i antall brukere, konsultasjoner og årsverk. De private fysioterapeutenes andel av samlede konsultasjoner ute (skole, barnehage, i brukers hjem) økte med nær 10 % til 37 %. Økingen som tilsvarer 1400 konsultasjoner kan ses mot den tilsvarende reduksjonen på 2900 konsultasjoner i den kommunale fysioterapitjenesten.

Aktiv skole

Aktiv skole (<http://www.stavanger.kommune.no/aktivskole>), den nye satsingen mot inaktivitet og overvekt i skolen, er evaluert og videreført med et forprosjekt på fem nye skoler og fire kontrollskoler for skoleåret 2014/2015.

En doktorgradsstipendiat og flere mastergradsstudenter deltar i forskningen i prosjektet. Det er innvilget regionale utviklingsmidler (RUP) med 200.000,- pr år for 2014 og 2015.

Samarbeid

Nye samarbeidsrutiner er utarbeidet mellom fysio- og ergoterapitjenesten, korttidsavdelingene på sykehjemmene og helse- og sosialkontorene. Formålet er å få et bedre helhetlig forløp rundt tjenestetilbudet som gis til brukere på korttidsopphold. En samarbeidsavtale med helsestasjons- og skolehelsetjenesten er også utarbeidet for å sikre tidlig og rett hjelp til barn og unge.

Kompetanseheving

Ledelsen i fysio- og ergoterapitjenesten har fullført Stavanger kommunes ledelsesprogram *Organisasjon og ledelse i kommunale helse- og sosialtjenester*. For å ha bedre og mer relevante styringsdata for tjenestetilbudet, er det innført tester for å se effekt av tiltak hos bruker, samt metode for å få frem fristbrudd på ventetiden. Det er også etablert bedre styringsdata med bedre prognoser og månedlige økonomirapporteringer.

Leve HELE LIVET

Det er gjennomført nødvendige omdisponeringer av personalressursene og fire årsverk er overført til *Leve HELE LIVET* (hverdagsrehabilitering). Det er for tidlig å si hvordan dette vil påvirke tjenestetilbudet til fysio- og ergoterapitjenesten på lang sikt. For å se på pasientflyten og bedre ressursutnyttelsen er det startet et samarbeid mellom fysio- og ergoterapitjenesten, helse- og sosialkontorene og hverdagsrehabilitering.

For å øke kompetansen om fysisk aktivitet og hverdagsmestring for eldre, fikk personalet på alle dagsentrene tilbud om kurset *Aktivt dagsenter*. Ansatte ved åtte av ti dagsenter deltok.

Økonomi

Regnskapsresultatet viser et merforbruk på kr 1,4 mill. av en budsjetttramme på kr 57,6 mill. Dette utgjør en forbruksprosent på 102,4. Virksomheten hadde etter flere år med mindreforbruk et merforbruk i 2013. Kr 1,7 mill. av dette merforbruket ble overført til 2014. Dette indikerer at driften i 2014 har holdt seg innenfor ordinær driftsramme for 2014, men det har ikke lyktes å redusere mer enn kr 0,3 mill. av merforbruket fra 2013.

4.18 Tekniske hjemmetjenester

Tekniske hjemmetjenester har deltatt i flere prosjekter knyttet til velferdsteknologi. Det har både gått ut på å teste ut teknologi i praksis og å utvikle framtidige løsninger.

I 2014 startet et prosjekt der en mindre gruppe utvalgte brukere tester ut fallalarm, røykvarsler og trekkksnoralarm som er koblet opp mot trygghetsalarm og brannvesen. Hensikten er å se om dette øker brukers trygghetsfølelse og mestringsevne.

Virksomheten har i løpet av året styrket kompetansen innen elektriker- og automasjonsfaget for å være rustet for utfordringene som kommer knyttet til velferdsteknologi og stadig mer komplekse oppgaver innen hjelpemiddelområdet.

Økonomi

Regnskapsresultatet viser et mindreforbruk på kr 0,5 mill. av en budsjetttramme på kr 1,4 mill. Dette utgjør en forbruksprosent på 62,13 %. Hovedårsaken til mindreforbruket er merinntekter fra brukerbetalingen på trygghetsalarmene.

4.19 Rehabiliteringsseksjonen

Rehabiliteringsseksjonen driver en rekke tilbud til rusmiddelavhengige. Seksjonen har ansvaret for ulike botilbud, et arbeidstreningstiltak og driver en lavterskel helsestasjon. I tillegg har seksjonen ansvaret for oppfølging av LAR-brukere i Stavanger.

Boliger med oppfølgingstjenester

I 2014 ble et forprosjekt gjennomført der bo-oppfølgingsmetoden *Housing First* ble utredet. Konklusjonen var et forslag om å etablere et prosjekt der inntil 10 brukere får tilbud om kommunal bolig og oppfølging av et bo-oppfølgingsteam basert på prinsipper fra *Housing First*-modellen. Forslaget ble behandlet politisk høsten 2014. Prosjektet startet opp i slutten av 2014 ved Hillevåg hjemmebaserte tjenester, samme virksomhet som har Oppsøkende behandlingsteam i Stavanger (*OBS*).

Helsestasjonen for rusmiddelmissbrukere (LAV)

Tilbudet ved Helsestasjonen for rusmiddelmissbrukere ble evaluert i 2013. I 2014 ble det jobbet med å gjøre endringer i henhold til anbefalinger i denne evalueringen. I 2014 ble den statlige tilskuddsordningen «Kommunalt rusarbeid» opprettet på ny, og to av årsverkene ved Helsestasjonen ble finansiert med tilskuddsmidler fra denne tilskuddsordningen.

Forebygging og bekjemping av overdoser

På slutten av 2014 startet et arbeid med å utrede et mulig samhandlingstiltak med Rogaland A-senter om overdoseproblematikken i Stavanger kommune. Dette arbeidet videreføres i 2015.

Pasientforløp – LAR-brukere

Ansvar og oppgaver i legemiddelassistert rehabilitering er delt mellom spesialisthelsetjenesten og kommunen. En arbeidsgruppe med representanter fra spesialisthelsetjenesten og et par kommuner, blant annet Stavanger kommune, har i 2014 arbeidet med retningslinjer for et pasientforløp for denne brukergruppen. Dette arbeidet fortsetter også i 2015.

I statsbudsjettet for 2014 ble det vedtatt at helseforetaket skulle overta kostnaden for utdeling av LAR-medisinene. LAR Helse Stavanger har besluttet å dele ut LAR-medisiner i egne lokaler. Arbeidet med å avvikle *LARIS* startet derfor opp i 2014 og vil bli fullført i løpet av 2015.

Økonomi

Regnskapsresultatet viser et mindreforbruk på kr 0,4 mill. av en budsjetttramme på kr 47,2 mill. Dette utgjør en forbruksprosent på 99 %.

4.20 Dagsenter og avlastning

Kapasitet i avlastningstjenesten

Behovet for avlastningstjenester er redusert de siste to årene som følge av at mange av barna som tidligere utløste store avlastningsbehov for familien, har fått egne boliger i bofellesskap. Samtidig har andre familier som har ventet på avlastning fått et tilbud i samsvar med familiens avlastningsbehov.

En ny midlertidig avlastningsbolig ble etablert høsten 2014 for familier som tidligere mottok avlastningstjenester fra en privat leverandør, som ikke lenger har avtale med Stavanger kommune. Dette er brukere med særlige krav til systematisk miljøterapeutisk oppfølging og kompetanse.

Avtalen med privat leverandør av avlastningstjenester er et nødvendig supplement til den kommunale avlastningstjenesten. Samlet sett har det i 2014 vært tilstrekkelig kapasitet i kommunens avlastningstilbud.

Barnebolig

Flere barn som tidligere hadde plass i barneboligene, har nå fått egen leilighet i bofellesskap. Dette har frigjort kapasitet til omstrukturering av beboerne i barneboligene og tilpasset en bolig til beboere med særlig utfordrende atferd. Det samlede antall plasser i barnebolig er redusert med 2 plasser i påvente av ny barnebolig i Bjørn Farmannsgate for barn med atferdsutfordringer.

Dagtilbud og aktivitetstilbud

Kapasiteten i dagsentertilbudet er økt med 15 plasser gjennom åpning av nytt dagsenter i Tjensvoll bydelshus. I tillegg er det etablert nytt aktivitetssenter i Bekkefare, særlig for brukere som bor i bofellesskap.

Den økte kapasiteten sikret et dagsentertilbud til alle som avsluttet videregående skole våren 2014. I tillegg var det mulig å utvide tilbudet til beboere fra bofellesskapene som tidligere hadde fått redusert sitt dagtilbud.

Det er et særlig behov for dagtilbud til brukere med utfordrende atferd og tett miljøterapeutisk oppfølging.

Brukerne i den nye midlertidige avlastningsboligen får derfor også sitt dagtilbud ved hjelp av personalet i boligen.

Kompetanse og opplæringsbehov

Veiledningsteamet har i året som gikk brukt tiden på kurs, opplæring og veiledning og i tillegg bistått i krevende saker i ulike boliger der det skal fattes vedtak etter kap.9 om makt og tvang i *Lov om helse- og omsorgstjenester*.

Det er gitt kurs/opplæring i *Makt og tvang, profesjonelt miljøarbeid* til 75 personer og *TAM* (terapeutisk aggresjonsmestring) til 50 personer. I tillegg er det gitt intern fagopplæring på bestilling fra mange ulike bofelleskap. Veiledningsteamet har også hatt ansvar for bydekkende nettverk i *Makt og tvang* samt *TAM*.

Ny organisering og nye administrasjonslokaler

Dagsenter og avlastning har foretatt en intern omorganisering og er nå delt inn i tre: seksjon Avlastning, seksjon Bolig og seksjon Dagtilbud som alle ledes av en seksjonsleder.

Administrasjonen i Dagsenter og avlastning flyttet i november inn i nye lokaler i Tjensvolltorget 2-4. Veiledningsteamet er samlokalisert med administrasjonen i Tjensvolltorget 2-4.

Økonomi

Regnskapsresultatet viser et merforbruk på kr 2 mill. av en budsjettramme på kr 166 mill. Det gir en forbruksprosent på 101,9. Merforbruket er i hovedsak knyttet til at avlastningsboligene har høyere bemanning enn det de tildelte budsjettrammene tillater.

4.21 Nav-kontorene

Nav-kontorene drives i partnerskap mellom Stavanger kommune og Arbeids- og velferdsetaten (Nav) i Rogaland. De kommunale tjenestene som er lagt til Nav-kontorene er råd og veiledning, økonomisk sosialhjelp, kvalifiseringsprogram og midlertidig bolig.

Økonomisk sosialhjelp

I 2014 mottok 3 228 personer økonomisk sosialhjelp. Brutto utbetaling av økonomisk sosialhjelp økte med 1 prosent, mens økning i antall mottakere er 1,1 prosent sammenlignet med 2013. Antall langtidsmottakere har økt med 8,4 prosent. Høye leiepriser og et presset boligmarked gjør det vanskelig for mange å finne leiebolig som kan betjenes med egen inntekt. En del brukere blir derfor avhengig av supplerende sosialhjelp over tid, selv om de har en stabil inntekt i form av lønn, stønad eller trygd.

Midlertidig bolig

Utgiftene til midlertidige boliger har gått ned 35 prosent (kr 6,5 mill.) og det er 43 færre brukere sammenlignet med 2013. Ved utgangen av 2014 var kun tre husstander med til sammen 6 barn innlosjert i hotell/leilighetshotell. Dette viser at innsatsen med å prioritere arbeid med bostedsløse og spesielt med barnefamilier bosatt i midlertidig bolig, har gitt resultater.

Barn og unge

Det er en økt oppmerksomheten på barn i familier som er i kontakt med Nav-kontorene. Hjelpemidler som sikrer at veilederne etterspør barns behov i samtale med brukere med forsørgeransvar er utviklet.

Ordningene med Aktivitetstilskudd er utvidet for å hjelpe barn i familier som har kontakt med Nav til å kunne delta i fritidsaktiviteter. Tilskuddet ble, som året før, betalt ut til 142 familier, men det har var en nedgang i utbetalingene med 11 prosent. Det har likevel vært en økning i sosialhjelpsutbetalinger til dekning av utgifter til barn (utstyr, klær, internett osv.) med kr 220 000 sammenlignet med året før.

Stavanger kommune og Nav Rogaland har videreført ungdomssatsingen *Alarmen går*. Nye ungdommer som oppsøker Nav-kontoret prioriteres. Ungdom får raskt tilbud om samtaler for kartlegging, råd og veiledning, og det stilles vilkår om relevante tiltak for å motta sosialhjelp. Antall mottakere under 25 år er økt med 5,9 prosent sammenlignet med 2013. Nye mottakere under 25 år er redusert med 30 prosent.

Økonomi

Regnskapsresultatet viser totalt sett et merforbruk på kr 6,8 mill. av en ramme på kr 233 mill. Dette utgjør en forbruksprosent på 103.

I tertialrapportene ble de økonomiske rammene økt med kr 25 mill. Økonomisk sosialhjelp viser likevel et merforbruk på kr 2,1 mill. og kvalifiseringsprogrammet viser et merforbruk på kr 1 mill. Samlet utgjør dette et merforbruk på kr 3,1 mill. Merforbruket på økonomisk sosialhjelp skyldes i hovedsak bidrag til boutgifter og bidrag til livsopphold.

NAV kontorenes regnskap omfatter også kjøp av behandlingsplasser til personer med rusproblemer. Denne tjenesten viser et avvik mellom regnskap og budsjett på kr 2,5 mill. Resterende merforbruk på kr 1,2 mill. skyldes økte utgifter ihht eksterne leiekontrakter.

4.22 Arbeidstreningsseksjonen

Arbeidstrening

Arbeidstreningsseksjonen har i 2014 gitt tilbud om arbeidstrening i gruppe til 74 personer, fordelt på fem grupper. I tillegg har 79 personer mottatt oppfølging fra Arbeidstreningsseksjon mens de har vært utplassert i tiltaksplasser i kommunale eller private virksomheter. Kapasitetsutnyttelsen har vært god i alle arbeidsgruppene.

Arbeidstreningsseksjonen tilrettelegger for individuelt tilpasset arbeidstrening i tråd med den enkeltes aktivitetsplan, i kombinasjon med andre tiltak som norskundervisning, trening og behandling. Det gis mulighet for deltids plasser og fleksible løsninger ut ifra den enkeltes behov. Virksomheten fikk i 2014 refundert deler av oppfølgingsutgiftene fra Nav for personer som mottar kvalifiseringsstønad eller statlige livsoppholdsytelser. Samarbeidet med Nav-kontorene fungerer bra.

Tilgang på arbeidsoppdrag til gruppene har vært god. Dette gir varierte arbeidsoppgaver og bidrar til å avklare deltakere mot ordinært arbeid.

START er et oppstarts- og avklaringstiltak som benyttes for brukere i oppstarten av et kvalifiseringsprogram og som et avklaringstiltak for sosialhjelpsmottakere. Til sammen 46 personer har fått dette tilbudet i 2014. Tiltaket ble i 2013 samlokalisert med de øvrige tiltakene i Tastagaten. Dette har ført til bedre utnyttelse av personalressursene og enklere videreføring av deltakerne til andre egnede tiltak i virksomheten når det er aktuelt.

I 2014 ble tilbudet *Jobbverksted* utvidet for deltakere som ikke har nådd målsetting om jobb etter første kursperiode på fire uker. Dermed kan de fortsette i tiltaket frem til de er i gang med arbeid, skole eller andre arbeidsmarkedstiltak. Antall ungdommer som er blitt henvist til *Jobbverksted* er noe redusert i 2014.

Samtidig har ungdommene i snitt vært lenger i tiltaket, og flere ungdommer har gått videre til arbeid og tiltak.

Praksisplasser for funksjonshemmede

Arbeidstreningssesjonens 42 praksisplasser for funksjonshemmede ble brukt av 44 personer. Av disse fikk 13 innvilget tilskudd gjennom Nav til varig tilrettelagt arbeid i ordinær virksomhet. Deltakerne er fortsatt i praksisplassordningen og får oppfølging fra ansatte ved Arbeidstreningssesjonen. Tiltaket utløser statlig refusjon og frigjør dermed plasser til nye praksisplasser for funksjonshemmede.

Økonomi

Regnskapsresultatet viser et mindreforbruk på kr 1 mill. av en budsjetttramme på kr 11,7 mill. Dette utgjør en forbruksprosent på 91,4. Mindreforbruket skyldes høyere refusjonsinntekter enn budsjettet.

4.23 Flyktningsseksjonen

Bosetting

Bosettingsavtalen mellom Stavanger kommune og Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) for 2014 fastslo at det skulle bosettes 120 personer i løpet av året, inkludert 25 enslige mindreårige flyktninger (EM). Det endelige resultatet ble 113 personer bosatt, derav 18 EM. 27 av de bosatte var kvoteflyktninger.

Flertallet av flyktingene ble bosatt i kommunale boliger. Flyktningsseksjonen tildelte i alt 42 kommunale boliger til nyankomne flyktninger i 2014, herav fem til enslige mindreårige som flyttet i egen bolig fra barneverninstitusjonen for enslige mindreårige EMbo (etter fylte 18 år). 27 flyktninger ble bosatt ved at de selv skaffet privat bolig i Stavanger.

Introduksjonsprogram og samarbeid med Nav

Introduksjonsprogram for flyktninger drives i tett samarbeid mellom Johannes læringscenter, Nav og Flyktningsseksjonen, der sistnevnte er ansvarlig for forvaltning, programveiledning og deler av innholdet. Målet etter endt program er at deltakerne skal komme videre i arbeid eller utdanning/kvalifisering. 87 personer avsluttet programmet i 2014. 45 prosent av deltakerne gikk rett i arbeid eller utdanning, derav 16 prosent til arbeid og 29 prosent til utdanning. Dette er en nedgang fra 2013 (56,5 prosent) der antall personer som gikk direkte i arbeid er redusert. I tillegg har 11 personer (12,6 prosent) gått fra introduksjonsprogrammet til grunnskoleopplæring.

En prioritert oppgave var å styrke samarbeidet vedrørende deltakere i introduksjonsprogrammet mellom Nav og Flyktningsseksjonen. I 2014 ble en ny samarbeidsform iverksatt. Det ble utpekt faste kontaktpersoner for introduksjonsprogrammet i hvert av de fire Nav-kontorene, og det ble innført faste samarbeids- og avklaringsmøter.

Mottak av flyktninger i perioden 2011-2014

Mottak	2011	2012	2013	2014
Vedtak om mottak	127	102	115	20
- Derav EM	15	20	20	25
Mottak	95	102	110	113
- Derav EM	14	19	15	18
Boliger tildelt til flyktninger				
Antall tildelte kommunale boliger	33	30	29	42
Antall personer som har skaffet bolig selv	11	10	20	5

Tabell 4.1 Mottak av flyktninger i perioden 2011-2014

Økonomi

Regnskapsresultatet viser økonomisk balanse.

4.24 Krisesenteret

Lokaler og kapasitet

Stavanger kommune driver Krisesenteret for egne innbyggere, samt for innbyggere i 17 andre kommuner i Sør-Rogaland. Krisesenteret har siden Stavanger kommune overtok driften i 2010 hatt kapasitetsproblemer på grunn av lite egnede lokaler. Problemet ble løst ved deling av rom og leie av eksterne leiligheter i påvente av nye lokaler.

I 2014 flyttet Krisesenteret inn i nytt bygg. Både byggeprosjektet og flytteprosessen er gjennomført etter planen. I samråd med samarbeidskommunene er botiden ved Krisesenteret nå redusert fra 8 til 6 uker. Redusert botid har også bidratt til å løse kapasitetsproblemene.

Det var 238 beboere på Krisesenteret i 2014, en nedgang på 30 % sammenlignet med 2013. Antall overnattingsdøgn gikk ned 35 % til 5217. Om det er en varig nedgang i etterkant av noen toppår, eller om det er forbigående, er ikke mulig å si på dette tidspunktet.

Brukergrupper og oppfølgingstiltak

Krisesenteret har, i forbindelse med innflytting i nytt bygg i 2014, utarbeidet nye prosedyrer for mottak av brukere med rusproblematikk for å sikre tilbudet til brukerne, og samtidig ivareta sikkerheten til personalet og øvrige beboere. Krisesenteret har egne verktøy for å vurdere sikkerheten til brukere og samarbeider tett med politiet. IKT-systemet som handler om sikkerhet er gjennomgått og oppdatert, og fagleder har ansvar for høysikkerhetssaker.

Krisesenteret følger en fireårig handlingsplan for arbeidet med barn og unge ved senteret. Handlingsplan for 2014-2017 ble utarbeidet som en oppdatering av forrige plan for 2011-2013. Hvert barn har egen primærkontakt som har ansvar for samtaler med barna og videre henvisning i hjelpeapparatet der dette er nødvendig.

28 menn mottok et tilbud ved Krisesenteret i 2014, mot 21 i 2013. Krisesenterets tilbud for menn krever ekstra bemanning fordi tilbudet er fysisk atskilt fra hovedbygget.

Økonomi

Regnskapsresultatet viser et mindreforbruk på kr 0,2 mill. av en budsjettramme på kr 10,5 mill. Dette utgjør en forbruksprosent på 98. Mindreforbruket fremkommer i hovedsak på lønn, og skyldes vakant stilling deler av året.

4.25 Stavanger legevakt

Våren 2014 inngikk Stavanger kommune en ny samarbeidsavtale om legevakttjenester til kommunene Sola og Randaberg. Som interkommunal legevakt for de tre kommunene har Stavanger legevakt et samlet befolkningsgrunnlag på nærmere 170 000 innbyggere. For både Sola og Randaberg kommune omfatter avtalen generelle legevakttjenester og psykososialt kriseteam, mens det for Randaberg i tillegg inkluderer psykiatrisk sykepleier.

I 2014 ble legevakttjenesten styrket ved å øke medisinsk faglig rådgiverstilling med 50 %. Helsetjenesten i Stavanger fengsel ble styrket ved å ansette en vikar for fengselslegen. Dette blir effektivert i 2015.

Voldtekstmottaket i Sør-Rogaland deltok i 2013-2014 i prøveprosjekt med GENA Institutt for DNA-analyse. Prosjektet ble avsluttet i 2014 da evalueringen konkluderte med at tiltaket ikke hadde hatt ønsket effekt.

Kjernejournal og nasjonalt nødnett

Stavanger legevakt var i 2014 omfattet av større nasjonale prosjekter som kjernejournal og nødnett. Kjernejournal samler viktige helseopplysninger i én kilde, slik at helsepersonell får rask og sikker tilgang til opplysninger og dermed kan gi tryggere helsehjelp. Kjernejournal ble i 2014 utprøvd blant innbyggere og helsepersonell i Stavanger, Sola og Randaberg.

Høsten 2014 ble det gjort store tilpasninger til etablering av nødnett ved Stavanger legevakt. Installasjonen har medført ombygging av teknisk utstyr og arbeidsstasjoner for operatørene. Samtidig ble det igangsatt opplæring av personell. I forbindelse med etablering av nødnett i Rogaland har det også vært gjennomført flere samarbeidsmøter med omkringliggende kommuner om vertskommunesamarbeid.

Smittevernkantoret

Smittevernkantoret ble styrket med ny smittevernrådgiver i 2014.

Akuttmedisinsk samhandlingstrening

Stavanger legevakt har iverksatt regelmessig akuttmedisinsk samhandlingstrening for legevaktsleger.

Økonomi

Regnskapsresultatet viser et mindreforbruk på kr 1,1 mill. av en budsjettramme på kr 32,7 mill. Dette utgjør en forbruksprosent på 96,5. Dette skyldes blant annet at implementering av nødnett er noe forsinket samt stor oppmerksomhet på å kreve rettmessig refusjonsinntekter fra HELFO og brukerbetaling.